

University of South Africa etd – Kotzé, F. (2003)

**DIE INVLOED VAN ETIKETTERING OP DIE  
PERSOONSWEES VAN DIE MENS: ‘N  
OPVOEDKUNDIG-SIELKUNDIGE PERSPEKTIEF**

*deur*

**FRANCINA KOTZÉ**

**Voorgelê ter gedeeltelike vervulling van die vereistes vir die graad**

**MAGISTER EDUCATIONIS**

**met spesialisering in Voorligting**

**aan die**

**UNIVERSITEIT VAN SUID -AFRIKA**

**STUDIELEIER: PROF H E ROETS**

**NOVEMBER 2003**

## **VERKLARING**

**Studentenommer : 3252-137-5**

**Ek, die ondergetekende, verklaar hiermee dat . . .**

**“Die invloed van etikettering op die persoonswees van die mens:  
‘n Opvoedkundig -Sielkundige perspektief”**

**my eie werk is en dat ek alle bronne wat ek gebruik of aangehaal het, deur  
middel van volledige verwysings erken het.**

.....

**Ina Kotzé**

.....

**Datum**

## **DANKBETUIGINGS**

**My opregte dank en waardering aan:**

- # My studieleier, Prof H. E. Roets vir haar hulp, raad, leiding en aanmoediging gedurende die navorsing**
- # Me. Karlien de Beer vir haar vriendelikheid, geduld en hulp met die verkryging van die relevante bronne.**
- # My ouers 'n besondere woord van dank vir hulle ondersteuning en aanmoediging deur al die jare van studie.**
- # Al my vriende vir hul opregte belangstelling in my studies.**
- # Al die deelnemers aan die studie vir hulle samewerking en sonder wie die studie nie moontlik sou gewees het nie.**
- # My hemelse Vader vir soveel genade.**

## **OPSOMMING**

### **DIE INVLOED VAN ETIKETTERING OP DIE PERSOONSWEES VAN DIE MENS: 'N OPVOEDKUNDIG-SIELKUNDIGE PERSPEKTIEF**

**deur**

**F. Kotzé**

**Graad :Magister Educationis met spesialisering in Voorligting**

**Departement :Opvoedkundestudies**

**Studieleier :Professor H.E. Roets**

Hierdie studie het ten doel gehad om die invloed van etikettering op die persoonswees van die mens vanuit 'n Opvoedkundig-Sielkundige perspektief te bepaal. Met die oog hierop is daar hoofsaaklik op die volgende gekonsentreer:

- Etikettering as fenomeen, met spesifieke verwysing na wat etikettering is en die invloed daarvan op die persoonswees van die mens.
- Die gebruik van die Opvoedkundig-Sielkundige Relasieteorie as teoretiese vertrekpunt vir die invloed van etikettering op die persoonswees van die mens.
- Die daarstel van 'n diagnostiese vraelys binne die raamwerk van die Opvoedkundig-Sielkundige relasieteorie wat in die empiriese studie gebruik is.

Daar is bevind dat die gevolge van etikettering meestal permanent en onomkeerbaar is en dat die individu daardeur geïsoleer word. 'n Diagnostiese vraelys is in terme van die Opvoedkundig-Sielkundige Relasieteorie veroperasionaliseer en gebruik in die bepaling van die invloed van etikettering.

## **SUMMARY**

### **THE EFFECT OF LABELLING ON A PERSON'S BEING: AN EDUCATIONAL-PSYCHOLOGICAL PERSPECTIVE**

by

**F. Kotzé**

**Degree : Magister Educationis – with specialization in guidance and counseling**

**Department: Educational Studies**

**Promoter : Professor H.E. Roets**

The aim of this study was to determine the effect of labeling on a person's being from an educational-psychological perspective. The focus was therefore placed mainly on the following:

- Labeling as a phenomenon, with specific reference to what labeling is and its effect on a person's being.
- The use of the Edu-Psychological Relation Theory as a theoretical basis for determining the effect of labeling on a person's being.
- The compilation of a diagnostic questionnaire within the framework of the Edu-Psychological Relation Theory that was used in the empirical study.

It was found that the consequences of labeling are generally permanent and irreversible, and that they result in isolation of the individual. A diagnostic questionnaire was operationalised in terms of the Edu-Psychological Relation Theory, and was used to determine the effect of labeling.

#### **Key Terms**

Labeling; stigmatization theory; effects of labeling; stigma; diagnostic labels; educational-psychological perspective; Edu-Psychological Relation Theory

## **INHOUDSOPGAWE**

### **HOOFSTUK 1 : ORIËNTERING TOT DIE STUDIE**

1.1	BEWUSWORDING	1
1.2	LITERATUUROORSIG	2
1.3	AFBAKENING VAN DIE STUDIE	5
1.4	PROBLEEMSTELLING	5
1.5	DOELSTELLINGS	6
1.6	HIPOTEESES	6
1.7	BEGRIPSVERKLARINGE	7
1.7.1	Etikettering	7
1.7.2	Opvoedkundige Sielkunde	7
1.7.3	Opvoedkundig-Sielkundige Relasieteorie	8
1.7.4	Persoonswees	9
1.8	VERDERE VERLOOP VAN DIE STUDIE	9

### **HOOFSTUK 2 : LITERATUURSTUDIE: ETIKETTERING**

2.1	INLEIDING	10
2.2	DEFINIËRING VAN ETIKETTERING	10
2.3	STIGMATISERINGSTEORIE	13
2.4	SOORTE ETIKETTE	14
2.5	INVLOED VAN ETIKETTERING	16
2.6	SAMEVATTING	22

### **HOOFSTUK 3 : RELASIETEORIE - 'N OPVOEDKUNDIG-SIELKUNDIGE TEORIE**

3.1	INLEIDENDE ORIËNTERING	23
3.2	ESSENSIES VAN DIE OPVOEDKUNDIG-SIELKUNDIGE TEORIE	23
3.2.1	Die kind as persoon	23

3.2.2	Aktiwiteite nodig vir volwassewording	30
3.2.3	Die Opvoedkundig-Sielkundige voorwaardes	36
3.3	SAMEVATTING	41

#### **HOOFSTUK 4 : BESKRYWING VAN DIE EMPIRIESE STUDIE**

4.1	INLEIDING	42
4.2	NAVORSINGSDOEL	43
4.3	NAVORSINGSMETODE	45
4.4	NAVORSINGSGROEP	49
4.5	INSAMELING VAN DIE DATA	49
4.6	ANALISERING EN INTERPRETASIE VAN DIE NAVORSINGS- RESULTATE	56
4.7	MOONTLIKE UITKOMSTE	56

#### **HOOFSTUK 5: RESULTATE EN BEVINDINGE VAN DIE EMPIRIESE ONDERSOEK**

5.1	INLEIDING	58
5.2	DIE NAVORSINGSGROEP	58
5.3	INSAMELING VAN DIE DATA	59
5.4	ANALISERING VAN NAVORSINGSRESULTATE	59
5.5	INTERPRETASIE VAN NAVORSINGSRESULTATE	70
5.6	GEVOLGTREKKING	74

#### **HOOFSTUK 6: SAMEVATTENDE BEVINDINGE, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS**

6.1	INLEIDING	76
6.2	SAMEVATTING VAN DIE LITERATUURSTUDIE, BEVINDINGE EN AANBEVELINGS	77
6.3	SAMEVATTING, BEVINDINGE EN AANBEVELINGS VAN DIE EMPIRIESE STUDIE	79
6.4	LEEMTES VAN DIE STUDIE	81

6.5 BYDRAE VAN DIE STUDIE	81
6.6 AANBEVELINGS	82
6.7 TEN SLOTTE	82
<b>BIBLIOGRAFIE</b>	83
<b>LYS VAN TABELLE</b>	
<b>Tabel 1.1</b> Literatuuroorsig : Etikettering	2
<b>Tabel 1.2</b> Literatuuroorsig: Opvoedkundig-Sielkundige Relasieteorie	3
<b>Tabel 4.1</b> Spesifieke navorsingsdoelstellings	44
<b>Tabel 4.2</b> Kwalitatiewe en kwantitatiewe navorsingsverskille	47
<b>Tabel 4.3</b> Onderhoudsgids	50
<b>Tabel 4.4</b> Voor- en nadele van oop vrae	53
<b>Tabel 4.5</b> Voor- en nadele van geslote vrae	53
<b>Tabel 4.6</b> Struktuur-komponente van die Opvoedkundig-Sielkundige Teorie wat deur die onderhoudsgids aangedui word	55
<b>Tabel 5.1</b> Definisies van etikettering	60
<b>Tabel 5.2</b> Toekenning van etikette	61
<b>Tabel 5.3</b> Die toepaslikheid van die etiket	62
<b>Tabel 5.4</b> Belewing van die etiket	63
<b>Tabel 5.5</b> Ontstaan van die etiket	64



<b>Tabel 5.6</b>	Verandering van die etiket	65
<b>Tabel 5.7</b>	Wegsteek van die etiket	66
<b>Tabel 5.8</b>	Invloed op verhoudings	67
<b>Tabel 5.9</b>	Invloed op volwasse lewe	68
<b>Tabel 5.10</b>	Etikettering	69
<b>Tabel 5.11</b>	Etikettering vanuit die Opvoedkundig-Sielkundige Struktuur-Komponente	70
 <b>LYS VAN DIAGRAMME</b>		
<b>Diagram 2.1</b>	Indeling van negatiewe etikette	15
<b>Diagram 3.1</b>	Die intrapsigiese struktuur	24
<b>Diagram 3.2</b>	Die self	26
<b>Diagram 3.3</b>	Ontwikkeling van die selfkonsep	29
<b>Diagram 3.4</b>	Die behoeftestruktuur	34
<b>Diagram 3.5</b>	Selfaktualisering	36
<b>Diagram 3.6</b>	Persoon se leefwêreld	37
<b>Diagram 4.1</b>	Oorkoepelende doel van navorsing	44
<b>Diagram 6.1</b>	Opvoedkundig-Sielkundige Struktuur-komponente	79





